

הורים ואנשי חינוך כעוגן בגיל הרך

טיפול | הדרכת הורים | הרצאות

☎ 054-2131108 | ✉ contact@talmaimon.co.il | 🌐 www.talmaimon.co.il

מהי סמכות עבורכם?

היבטים שונים של השורש ס.מ.כ (אריה טבעון)

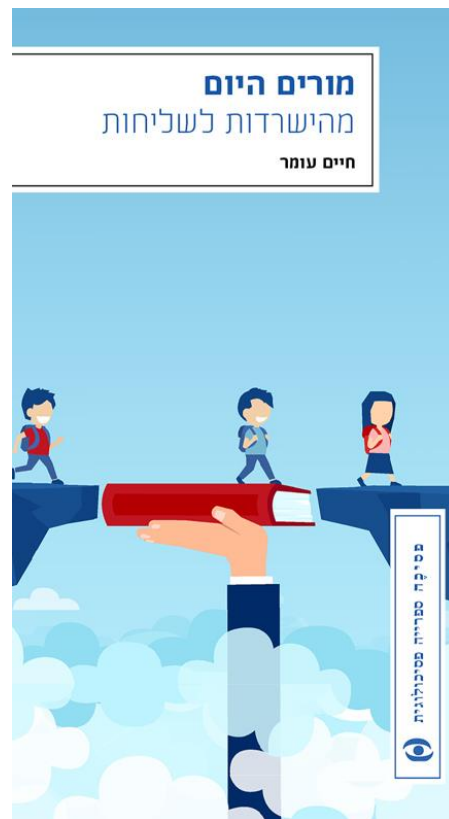
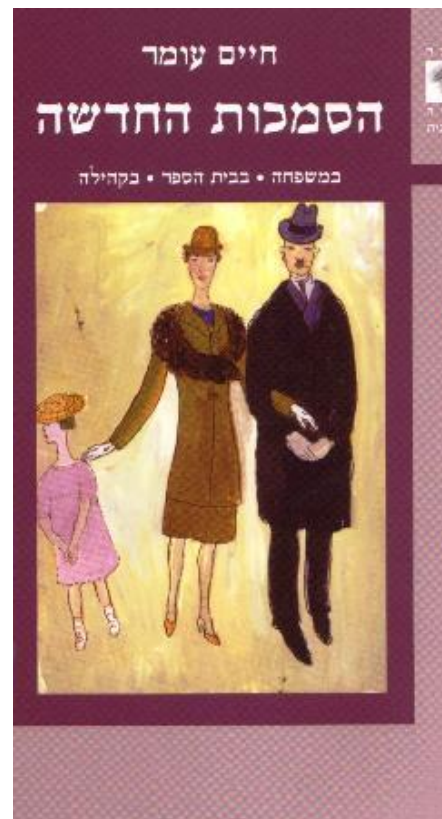
🚢 לסמוך על – לתת אמון, לקבל אמון, להאמין, להזדהות

🚢 סמוך ל – קרבה, נוכחות

🚢 סומך נופלים – עזרה, תמיכה

🚢 בר סמכא – מקור ידע, ערכים, אמונה

🚢 הסמכה – קבלת כח פורמלי, אחריות, הטלת מרות

פרופ' חיים עומר

כוחות השחקים את הסמכות ההורית

“היעלמות” המשפחה המורחבת – צמצום מקורות התמיכה

“תרבות פסיכולוגית” הנוטה להאשים הורים – בידוד ההורה

שיעור גבוה של משפחות חד הוריות – פגיעה בהתמודדות

ייעוץ יתר – איבוד האינסטינקט ההורי

כוחות השחקים את הסמכות ההורית

שחיקת יתר – פגיעה ביכולת לשליטה עצמית

שינוי טכנולוגיים – צמצום יכולת ההשגחה ההורית

הורה אינו מקור הידע כבעבר – צמצום הרלוונטיות

שינוי משמעותי בדפוס העבודה – צמצום הנוכחות

גורמים המחלישים את סמכות צוות הגן בבואו לקיים אינטראקציה משמעותית

בדידות הצוות החינוכי בגן

כמות רבה של ילדים בגן

"ילדי המסכים והמילקי" – גירוי מהיר וחזק (מתקשים בדחיית

סיפוקים), מתקשים להתמודד עם תסכולים.

הכשרה חסרה בהתמודדות עם מאפייני התנהגות בגיל הרך

הורים: תובעניים ודורשנים, אבודים ונזקקים, חשדניים

סמכות מעוגנת

נוכחות ושגרה (סדר יום)

שליטה עצמית

השהיית תגובה ותעדוף במקום מידיות

גיוס תמיכה לבניית רשת הגנה

תיקון כמקדם שייכות

תודה רבה על ההקשבה

טיפול | הדרכת הורים | הרצאות

☎ 054-2131108 | ✉ contact@talmaimon.co.il | 🌐 www.talmaimon.co.il

התקשרות בטוחה

בסיס
בטוח

התקשרות
מיטיבה ובטוחה
בגיל הגן

נמל
מבטחים

התקשרות בטוחה

העוגן מייצב את הספינה בנמל: אם אין עוגן אין ביטחון

נמל מבטחים

בסיס בטוח

ילד זקוק למבוגר
"חזק וחכם" שיגן עליו,
יציב אותו ויעמיד לו גבול.

מבוגר זקוק לעגינה
כדי לא לשקוע לחוסר אונים,
להישחק ולדעוך.

השפעה ומשקל
(נוכחות)

לא להיסחף
(שליטה עצמית)

לגיטימציה ועזרה
(תמיכה)

סדר בגן
(מבנה)

גננת צריכה לעגן עצמה כדי שתוכל להיות עוגן לילדי הגן.

סמכות כנוכחות

הבנה נכונה של המסרים הרגשיים חברתיים של הילד 🧠

תגובה סמוכה ומותאמת להם 🧠

שידור של קבלה וחום רגשי כלפי הילד 🧠

הצעת עזרה לילד, במידת הצורך 🧠

הדגמת התנהגות מווסתת לעיני הילד 🧠

סמכות כנוכחות

שמות ותמונות הילדים על מתלה התיקים

מבוגר שמקבל את הילדים פנימה (חיבוק והכלת קשיי

הפרידה)

הכנת הסביבה בבוקר – שולחנות עם פעילויות לבחירת הילד

שזה עתה נכנס לגן

ביקור בית

הכרזה גנית/פרטנית

הכרזה מחצינה

שליטה עצמית

🚢 פיתוח שליטה עצמית – שריר שניתן לחזק

🚢 אין ציפייה שתהיה טוטאלית

🚢 אי אפשר לשלוט על המחשבות, רצונות והתנהגות של הילד

– ההורה יכול לשלוט רק על עצמו (במקרה הטוב)

🚢 מחקרים מצביעים על כך שפיתוח שליטה עצמית אצל ההורה

הוא המנבא הטוב ביותר להתנהגות הילד

🚢 השליטה העצמית של ההורה היא אמצעי לשיתוף פע

ההורה לילד

השהיית תגובה

🧠 תוצאותיה של הפסיכולוגיה ההתנהגותית

🧠 להכות בברזל כשהוא קר...

🧠 סימניה בספר

🧠 "אנחנו לא מקבלות התנהגות כזאת בגן שלנו! אני אדבר אתך

על זה יותר מאוחר!"

🧠 יוצר המשכיות בתודעה

שלושת הסלים – סדר עדיפויות

סל הקו האדום

סל "משא ומתן"

סל ההבלגה

שלושת הסלים לקביעת סדר עדיפויות

מטרת התרגיל: ליצור מדרג שמאפשר למקד את המאמצים

במקום להתפזר על יעדים רבים

לרוב ימלאו את הסל האדום ברשימה ארוכה של התנהגויות

אסורות

שלושת הסלים לקביעת סדר עדיפויות

הסל האדום אינו ממצה את כל דרישות הגן אלא יוצר מדרג

שקובע מהן הנקודות (המעטות) למאבק נחוש, לעומת שאר

ההתנהגויות שיש לחתור אליהן באמצעים רכים יותר

גננת שבונה רשימה ארוכה ומדוקדקת, קושרת את מעמדה

באין ספור כללים ואיסורים שבמקום סדר מגבירים כאוס

מדוע חשוב לקבל תמיכה?

במקום פירמידה - רשת

התמיכה חיונית כדי לבסס את הסמכות ולתת לגננות ולהורים
לגיטימציה

תמיכה היא השפיץ השלישי של העוגן

תמיכה מאפשרת לפעול ללא הסלמה וכוחנות

תמיכה מגבירה את המחויבות לשליטה עצמית

פעולות תיקון – קידום מטרות

פיתוח רגישות לסבלו של הזולת 🚢

חידוד חוש האחריות 🚢

חוויה של בושה קונסטרוקטיבית 🚢

איחוי הזיקה בין הילד לקהילה 🚢

על אף שפגעת אתה ילד טוב 🚢

פעולות תיקון – שלבים

שלב 1 - ההזמנה

עליך לדעת שההזמנה שלך לתיקון יכולה להתקבל או... לא להתקבל

המסר לנער הפוגע: כאשר אתה עושה נזק אתה יכול לתקן אותו.

עונש לבדו יכול להוביל להתנגדות בעוד שמעשה תיקון יכול להוביל

להפנמת ערכים.

לפעולת תיקון יש את היכולת להחזיר את הנער הפוגע לקהילת

הכיתה.

שלב 2 - בניית הרשת

במקום לחשוב מה עלי לעשות או ליפול למלכודת "לקחת
אחריות", שאל את עצמך:

🚢 איך "אני" יכול להיות "אנחנו"?

🚢 מי יכול להצטרף אליי?

🚢 מי הם האנשים שאני יכול לעבוד איתם בסביבת הנער?

🚢 איך אני יכול לגייס אותם לעזור בתיקון הנזק?

שלב 3 - תכנון הפעולה

אם הנער מעוניין להצטרף לתיקון עזרו לו לבחור את אופן הפעולה אך זכרו:

🚢 פעולת תיקון היא פעולה ולא רק אמירת "סליחה"...

🚢 אתם תובילו את התהליך ולא הנער

🚢 המעשה לא חייב להיות קשור לאירוע התוקפני

🚢 אם הנער מסרב וגייסתם תמיכה זכרו: תהליך התכנון חשוב

לפחות כמו המעשה עצמו – אתם בונים רשת פעילה (או

"כפר מוסרי"...)

שלב 4 - ביצוע פעולת התיקון

אם אפשר, בצעו את פעולת התיקון כאירוע פומבי

פעולת תיקון היא סוג של טקס

בושה קונסטרוקטיבית – ההבדל בין מבוכה להשפלה

פעולות תיקון – סיכום עקרונות

העברת מסר: המבוגרים לא עוברים לסדר היום

כשפוגעים אפשר וצריך גם לתקן

עונש מוטל מבחוץ והמבוגר "מוציא לפועל" בעוד פעולת תיקון המבוגר

מעורב באופן מלא.

ענישה לעיתים יוצרת התנגדות ולא מובילה להפנמת ערכים.

פעולת תיקון מחזקת את תחושת השייכות

לפעולת התיקון סיכוי לגעת במיתר חיובי בנפשו של הילד/נער

פעולות תיקון – סיכום עקרונות

דמויות הסמכות מקדמות את הערכים והנורמות שחשובים

להם (גם אם לעיתים באופן חד צדדי)

בושה קונסטרוקטיבית - ההבדל הגדול והחשוב בין מבוכה

להשפלה

פומביות - ביסוס מוגנות בקרב ילדי הכיתה בכך שלא

מתייחסים רק ל"תוקפן" או "לקורבן"

הכרזה

הסכם שהוא חד צדדי

מנוסח בקצרה, לא מסלים, מנוסח באנחנו, משלב תמונות לעזר

מעמד ההכרזה הוא טקס קצר: מקריאים ולא מנהלים דיאלוג

מחלקים עותק לילד/ים

פומביות

הכרזה גנית

אנו בגן:

משתפים את החברים במשחקים בגן ובחצר

אנחנו לא מרשות לפגוע בחבר – לא פיזית ולא מילולית. שומרים על משחקים בגן ובחצר. את המשחקים נמסור לחבר ולא נזרוק

הכרזה פרטנית

דני היקר שלנו,

אנחנו אוהבים אותך מאוד.

בזמן האחרון לפעמים לא נעים בבית כשאתה מרביץ או הורס חפצים.

לכן החלטנו שמעכשיו לא נקבל יותר התנהגויות:

1. להרביץ
2. להרוס חפצים

אנחנו נעשה כל מה שאפשר כדי שזה לא יקרה יותר. אנחנו מאמינים בך ומוכנים לעזור לך אם תבקש.

אבא ואמא

הכרזה מחצינה

יצירת הפרדה מלאכותית בין הילד לבין התנהגותו באופן המאפשר

דיאלוג בונה ומחזק

כתיבת הכרזה מחצינה

אימוץ דיבור מחצין: "דני, מר רגזני קצת משתלט עליך שים לב",
"יופי, היום מר רגזני לא הגיע". זה שלב הסימון ללא ציפייה שיקרה

משהו

שאלות מחצינות: "מתי המכשפה מגיעה לבקר בדרך כלל?"

להתחיל לייצר מוטיבציה ראשונית להתמודדות

הכרזה מחצינה

לפעמים דני מצליח לגרש אותו. הבעיה שכשדני מצליח לגרש

את מר רגזני אף אחד לא יודע

”איך הצלחת לעשות את זה ? ראיתי שהיה לך קשה והצלחת”

טרגדיית הניצחון הנעלם – פעמים רבות הוא כן מצליח להתגבר

אך איש אינו יודע. גם לא הוא לעיתים ולכן אנחנו העד שלו

מחברת קרב

הסיפור של מאיה הפיה וקביריה המכשפה

בממלכה רחוקה רחוקה לפני שנים רבות, היתה פיה טובה ומקסימה בשם מאיה, אשר חיה באושר ועושר עם אמה ואחיה הקטן. הבעיה היחידה היתה שמדי פעם, בעיקר כשמאיה הרגישה כעס או תסכול, היתה משתלטת עליה מכשפה רעה ומפלצתית בשם קביריה, וגורמת למאיה להתנהג בדרכים שליליות. המטרה שלה הייתה לגרום למאיה לצעוק, לקלל ("אני אהרוג אותך", "טיפשה", "מכוער"), להרביץ (לדחוף, לצבוט, להכות) – וכל זאת כלפי אמה ואחיה הצעיר.

החלטתי שאני נחושה לעזור למאיה להתגבר על השליטה של קביריה עליה, ולא אוותר עד שאצליח! אני מזמינה אותך להצטרף למאבק שלי, ואני בטוחה שביחד נתגבר על זה!

אוהבת אותך מאוד, אמא.